

ת"פ 5553/12 - מדינת ישראל נגד מרדכי פהימה

בית המשפט המחוזי בבאר שבע
ת"פ 5553-12 מדינת ישראל נ' פהימה

בפני כב' סגן הנשיאה, השופט אליהו ביתן
המאשימה: מדינת ישראל
נגד
הנאשם: מרדכי פהימה

גזר דין

1. לאחר שמיעת רוב ראיות התביעה, הגיעו הצדדים להסדר טיעון במסגרתו כתב האישום שהוגש נגד הנאשם תוקן והנאשם הודה בעובדות כתב האישום המתוקן, שאלה עיקריהן:

בין הנאשם לבין ניסים ביטון (להלן: "ניסים") קיימת היכרות על רקע עסקי. בין השנים 2009-2012 הנאשם לווה מניסים סכומי כסף שונים וטרם החזירם. הנאשם שכר מבנה במרכז המסחרי בדימונה וניהל בו קיוסק (להלן: "קיוסק"). כשנה לפני האירוע המתואר להלן, הנאשם מכר לניסים את הקיוסק והמשיך לעבוד בו כשכיר. בחודש ינואר 2012, תכולת הקיוסק והמבנה בוטחו על ידי ניסים בפוליסת ביטוח "מגדל לעסק", הכוללת, בין היתר, פיצוי בסכום של ₪ 620,000 למקרה של שריפה. עובר ליום 15.08.12, ניסים והנאשם קשרו קשר להצית את הקיוסק, על מנת שניסים יקבל את כספי הביטוח במרמה. במסגרת הקשר ולשם קידומו, הצטייד ניסים בארבעה גלונים מלאים בדלק והכין בקבוק תבערה באמצעות בקבוק בירה לתוכו שפך דלק והכניס סמרטוט בפיה. במסגרת הקשר, ביום 15.08.12 בסמוך לשעה שעה 22:50, הנאשם וניסים החלו בפעולות הסגירה היומיות של הקיוסק, וניסים החל לשפוך את הדלק בקיוסק. לאחר מכן, הנאשם וניסים הציתו את הקיוסק ואש החלה לאחוז במקום.

כתוצאה ממעשי הנאשם וניסים, הסחורה שהיתה בקיוסק נשרפה כליל ונגרם נזק למבנה.

2. על יסוד הודאת הנאשם בעובדות כתב האישום המתוקן, כאמור, הורשע הנאשם בעבירות של קשירת קשר לפשע, לפי סעיף 499(א)(1) לחוק העונשין תשל"ז-1977; והצתה, לפי סעיף 448 רישא לחוק העונשין תשל"ז-1977.

3. במסגרת הסדר הטיעון הסכימו הצדדים כי התביעה תעתור להטיל על הנאשם 28 חודשי מאסר בפועל, מאסר על תנאי וקנס, והנאשם יטען לעונש כראות עיניו. עוד הוסכם, ששירות המבחן יגיש על הנאשם תסקיר.

תסקירי שירות המבחן

שירות המבחן הכין תסקיר על הנאשם, בו צוינו בין היתר הדברים הבאים:

הנאשם בן 48, גרוש ואב לשני ילדים בגילאי 17 ו-23. מתגורר בדימונה. כיום מובטל ומתקיים מקצבת הבטחת הכנסה. נמצא בהליך פשיטת רגל. סובל מסכרת ומדום נשימתי קשה בעת שינה. עברו הפלילי כולל שתי הרשעות קודמות- אי הגשת דין וחשבון במועדו והחזקת נכס חשוד כגנוב.

אשר לעבירה, הנאשם הודה במיוחס לו ולקח אחריות לביצועה. מהשיחות עמו עלתה תמונה מורכבת שבבסיסה התמכרות קשה להימורים, אשר החלה בשנת 1994. עם הסלמת התמכרותו להימורים, החל הנאשם לאבד את כספו ורכושו ובמקביל החל ללוות סכומי כסף גדולים ממכרים, אותם הפסיד בהימורים. כאשר נותר חסר כל והדחף להימורים הלך וגבר, ניסה, יחד עם אחר, להצית את העסק שבוטח על ידי האחר, על מנת לקבל את כספי הביטוח, להחזיר את חובותיו ולחזור להמר. הנאשם מסר כי היה מודע לכך שסיכן את עצמו ואת שלום הציבור, מתוך הדחף לשוב ולהמר, וכי כיום, כשאינו מהמר פעיל, הוא מביע חרטה עמוקה על מעשיו בכלל ועל מעשה העבירה בפרט. הנאשם הביע תובנה כי הוא מכור להימורים וזקוק לסיוע.

שירות המבחן התרשם כי בבסיס ביצוע העבירה עומדת התמכרותו הקשה של הנאשם להימורים ונזקקותו לטיפול בתחום הינה גבוהה מאד, וכי הנאשם מודע לכך ומביע התגייסות להשתלב בהליך טיפולי. בנוסף, התרשם שירות המבחן כי ההליך המשפטי מהווה גורם מרתיע עבור הנאשם.

בתסקיר משלים, עדכן שירות המבחן כי הנאשם הגיע למרכז לטיפול בנפגעי הימורים בתחילת דצמבר 2016 ומאז הוא משתתף בפגישות פרטניות אחת לשבוע. מדיווח גורמי הטיפול עולה כי הנאשם מראה רצינות; מגיע בזמן לכל המפגשים; משתף פעולה באופן מלא; בעל מוטיבציה גדולה לטיפול; מודע להשלכות ההתמכרות להימורים על חייו ורוצה לערוך שינוי אמתי. צוין כי לא עלה צורך בטיפול תרופתי, וכי בהמשך תבחן אפשרות לשלבו גם בקבוצת מכורים להימורים.

לאור האמור, סבר שירות המבחן כי יש מקום לאפשר לנאשם להמשיך בטיפול בו החל, והמליץ להטיל עליו צו מבחן למשך שנה ומאסר בעבודות שירות.

טענות הצדדים

1. ב"כ המאשימה ציינה כי שותפו של הנאשם למעשה העבירה נדון ל-28 חודשי מאסר בפועל וערעורו על חומרת העונש נדחה. ציינה, כי במסגרת הסדר הטיעון הוסכם כי המאשימה תעתור להטיל על הנאשם 28 חודשי מאסר בפועל וההגנה תטען לעונש כהבנתה. טענה, כי מתחם העונש שנקבע בעניינו של השותף, ואושר על ידי בית המשפט העליון, נע בין 25 ל-55 חודשי מאסר, והעונש אליו עותרת

המאשימה נמצא ברף התחתון של המתחם שנקבע. הוסיפה כי מתחם העונש שנקבע בפסיקה בעבירות דומות נע בין 2 ל- 5 שנות מאסר. הפנתה לפסיקה. עמדה על חומרת עבירת ההצתה ועל נסיבות ביצוע העבירה. אשר לנסיבותיו האישיות של הנאשם, ציינה, כי הנאשם הודה במיוחס לו וחסך את המשך שמיעת הראיות בתיק. לעניין עברו הפלילי הקל של הנאשם, ציינה כי חלק גדול מעבירות ההצתה מבוצעות על ידי נאשמים נעדרי עבר פלילי, ומבחינה זו הנאשם אינו יוצא דופן. אשר לתסקיר שירות המבחן, טענה, כי העונש המוצע על ידי שירות המבחן חורג בצורה משמעותית ממתחם העונש ההולם שנקבע, ולא עלו מהתסקירים שיקולי שיקום משמעותיים ומיוחדים המצדיקים חריגה כזו. עוד טענה, כי הנאשם ביצע את העבירה מתוך רצון להשיג כסף, וישנה חשיבות להטיל עליו קנס כספי.

ביקשה להטיל על הנאשם 28 חודשי מאסר בפועל, בניכוי ימי מעצרו, מאסר על תנאי וקנס כספי.

הגישה את הרישום הפלילי של הנאשם; תמונות העסק שהוצת והנזקים שנגרמו למבנה ולתכולתו; חוות דעת חקירת דליקה; גז"ד בת"פ 5555-12 מ"י נד ביטון- שותפו של הנאשם לביצוע העבירה; פסק דין בע"פ 5376/15 ביטון נ' מדינת ישראל- ערעור שהוגש על ידי שותפו של הנאשם ונדחה.

2. ב"כ הנאשם ציין כי מאז ביצוע העבירה עברו כחמש שנים. טען, כי מתחילת ההליך הנאשם התעקש כי לא הוא זה ששפך את הדלק וההגנה עשתה מאמצים להשיג את מכשיר הדיו.י.אר שהיה בקיוסק וככל הנראה תיעד את האירוע. הוסיף, כי לאורך ההליך היתה הסכמה בין הצדדים שעונשו של השותף ישפיע על עונשו של הנאשם כאן, ולהבנת ההגנה סיום עניינו של השותף היה אמור להשפיע לטובה על עונשו של הנאשם. ציין, כי מאז ביצוע העבירה לא נפתחו לנאשם תיקים נוספים והוא לא הסתבך בפלילים. בהתייחס לעניינו של השותף, טען, כי כתב האישום בעניינו חמור יותר, במובן זה שהמעשה שלו נעשה על מנת להונות את חברת הביטוח ולקבל כספים במרמה, והנאשם הוא מבצע בצוותא, ומעשיו לא נעשו מתוך כוונה שהוא עצמו יקבל את כספי הביטוח. הפנה לקביעות בפסק הדין בעניינו של השותף, לפיהן חלקו של השותף היה משמעותי. עוד הוסיף, כי גם מבחינת ההכנה למעשה ההצתה והביצוע בפועל, חלקו של השותף חמור יותר- הוא הצטייד בדלק, הכין את בקבוק התבערה ושפך את הדלק במקומות שונים- הגם שההצתה עצמה בוצעה על ידי שניהם.

טען, כי הנאשם נמצא בעיצומו של הליך טיפולי בנוגע להתמכרותו להימורים, שעמדה בבסיס ביצוע העבירה. הנאשם מפיך תועלת מההליך הטיפולי ושירות המבחן המליץ להטיל עליו צו מבחן, במסגרתו ימשיך בהליך הטיפולי, ומאסר בעבודות שירות.

עוד טען, כי ההצתה לא נעשתה בצמוד לבתי מגורים אלא בסביבת חנויות ולא נגרם נזק לרכוש אחר מלבד לחנות עצמה. ציין, כי בתחילת ההליך הנאשם עמד בפני האשמות חמורות לפיהן הוא ניסה להרוג את השותף, והדברים התבררו כלא נכונים.

הגיש פסיקה. ציין כי הנאשם נעצר ביום 16.08.12 ושוחרר ביום 23.09.12 למעצר בית באיזוק אלקטרוני בעיר יבנה. ביום 01.11.12 שונתה כתובת מעצר הבית לבית אמו בדימונה בתנאי מעצר בית מלא באזוק אלקטרוני. ביום 08.01.13 בוטל האזוק האלקטרוני והותר לנאשם לצאת לעבוד. וביום 21.05.13 בוטל מעצר הבית.

3. הנאשם הביע צער על מעשיו, וביקש לאפשר לו להמשיך בהליך הטיפול. שיתף כי כיום הוא עובד בחנות ירקות וכי הוא סובל מדום נשימה.

דין והכרעה

1. הנאשם היה שותף להצתת העסק בו עבד, מתוך כוונה ששותפו לעבירה יקבל במרמה כספי ביטוח. האש שהוא ושותפו לעבירה הציתו, כילתה את הסחורה שהיתה בבית העסק וגרמה נזק למבנה.
2. האמצעים הדרושים להצתת אש, פשוטים וזמינים, פעולת ההצתה עצמה קלה וידועה לכל, וכח ההרס של האש עצום ורב. לאש המשולחת חיות משל עצמה והיא נוטה להתלבות. בתוך זמן קצר היא יכולה לכלות עצמים בהם היא אוחזת ולהפכם לעפר ואפר. וטמונה בה סכנת נפשות.
- צירוף נתונים זה מביא לכך שפוטנציאל פגיעה רב עוצמה זמין לכל והוא יכול להתממש בקלות. ומשכך, דרושה הרתעה רצינית. ואכן, העונשים הקבועים לעבירת ההצתה - 15 שנה ובנסיבות מסוימות 20 שנה - הם מהחמורים שבחוק העונשין.
3. הערכים החברתיים המוגנים בעבירת ההצתה הם בין היתר, שמירת החיים והגוף ושמירת הרכוש. בהתחשב בנסיבות ההצתה כאן, הרי שמידת הפגיעה בערכים החברתיים האמורים היא משמעותית.
4. העונשים המוטלים על עבירות הצתה, ממוקמים על פני קשת רחבה ומושפעים בעיקר מנסיבותיו של כל מקרה. אולם, מדיניות הענישה העקרונית הינה של חומרה.
- "בשנים האחרונות ניתן לזהות מגמה של החמרה בהתייחסות לעבירת ההצתה, ובית משפט זה אף התבטא בדבר הצורך בענישה מרתיעה כאשר לביצוע העבירה קדם תכנון מוקדם, וכאשר גלום במעשה סיכון לחיי אדם ולרכוש" - ע"פ 8125/15 דמיטרי פרוקופנקו נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 19.04.2016).
5. ככל שנסיבות ההצתה מסכנות יותר את האינטרסים העיקריים המוגנים, כך ההתייחסות העונשית אליה חמורה יותר.

בית המשפט העליון ציין מאפיינים שונים של הצתה ודירג אותם על פני סולם החומרה -

"... בתוך מדרג זה ניתן להצביע על מדרגי ביניים של חומרה, מה שיכול להסביר את הסיבה לכך שהענישה הנלווית לעבירת ההצתה אינה אחידה ונעה על סקאלה רחבה (ע"פ 9226/11 גוזלנד נ' מדינת ישראל, [פורסם בנבו] פסקה 11 (8.10.2013)): הצתה של נכס בנסיבות שאין לחשוש כי ההצתה תתפשט לרכוש אחר; הצתה של נכס שעלולה להתפשט ולפגוע ברכוש אחר; הצתה של נכס שיש בה פוטנציאל לפגיעה בגוף ובנפש; הצתה של נכס בנוכחותו הקרובה והמיידי של אדם, מה שמגביר את פוטנציאל הפגיעה בגוף ובנפש; הצתה שגרמה בפועל לפגיעה בגוף ובנפש על אף שהמצית לא התכוון לכך (מחשבה פלילית של פזיזות); והצתה בכוונה לפגוע בגוף ובנפש... . מובן כי בתוך מדרגי ביניים אלה יש להבחין בין נסיבות שונות לחומרה או לקולא, כמו ערך הרכוש שהוצת או מספר האנשים שעמדו תחת סיכון של פגיעה." - ע"פ 4036/13 מובארכ אמארה נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 05.10.2014).

6. בע"פ 7349/10 יניב אדרי נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 14.04.2011) המערער היה הבעלים של מסעדה שהיתה ממוקמת בקומת הקרקע של בנין מגורים בגבעתיים, אשר תכולתה היתה מבוטחת בסכום של 200 אלף ש"ח. המערער ואחר שעבד אותו קשרו קשר לשרוף את המסעדה כדי לקבל במרמה את כספי הביטוח. הם הצטיידו בדלק אותו שפכו בתוך העסק, ולאחר מכן שבו לרכבו של המערער. לאחר זמן מה הלך האחר לכיוון המסעדה עם בקבוק דלק שלפיתו חוברה פיסת נייר, ולאחר שהצית את הנייר השליך את הבקבוק הבוער לתוך המסעדה.

המערער הודה והורשע בעבירות של קשירת קשר לבצע פשע והצתה, ונדון ל-22 חודשי מאסר בפועל, 12 חודשי מאסר על-תנאי וקנס בסך 3000 ש"ח.

בית המשפט העליון דחה את ערעורו על חומרת העונש וקבע-

"המערער חטא במעשה חמור שפוטנציאל הסכנה שהיה גלום בו הוא רב. הוא היה ער לכך שהמסעדה ממוקמת בבנין מגורים, וחרף זאת שילח אש בעסקו. אכן, הנזק שנגרם לא היה רב, אולם היתה זו יד המקרה והמערער לא תרם לכך דבר."

בע"פ 8699/08 אבי יעקב נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 21.07.2009) המערער 1 הפעיל חנות צילום וביטח אותה מפני נזקי שריפה. הוא קשר קשר עם אחרים להצית את החנות ולקבל במרמה את כספי הביטוח. הוא פנה לאדם אחר וביקש ממנו לאתר אדם שיצית את החנות עבורו. אותו אחר גייס את המערער 2 למשימת ההצתה, והסכים עמו על חלוקת סכום הכסף שהובטח לו על-ידי המערער 1. בהתאם לקשר, המערער 2 הצית את החנות. החנות ניזוקה ותכולתה הושמדה, וכן נגרם נזק לשתי חנויות סמוכות ולשלושה כלי רכב. המערער 1 שילם לאחר ולמערער 2 כסף עבור מעשיהם ולאחר מכן תבע את חברת הביטוח בגין הנזקים שנגרמו לחנות ולתכולתה. בעקבות תביעתו הכוזבת, חברת הביטוח שילמה לו סכום של למעלה מ-240,000 ₪. המערערים הורשעו בעבירות של קשירת קשר לביצוע פשע, הצתה, וקבלת דבר במרמה. על המערער 1 הושתו 30 חודשי מאסר בפועל, מאסר על-תנאי וקנס כספי, ועל המערער 2 הושתו 20 חודשי מאסר בפועל, מאסר על-תנאי

וקנס כספי.

בית המשפט העליון דחה את הערעור על חומרת העונש וקבע-

"אשר לעונש שנגזר על המערערים, על דרך ההכללה ניתן לומר כי העונשים שנגזרו על שני המערערים הינם עונשים קלים, בהתחשב בחומרת המעשים בהם הורשעו. המערערים הורשעו בעבירה של קשירת קשר ובעבירות ההצתה וקבלת דבר במרמה. עבירת ההצתה היא מן החמורות שבספר החוקים. באי-כוח המערערים טענו כנימוקים לקולה, כי הגשת כתב האישום התעכבה זמן ניכר, שכן הוגש כשלוש שנים לאחר ביצוע העבירה. המשפט אף הוא התמשך זמן ניכר בשל הצורך לאתר את עד התביעה המרכזי, כך שהעונש נגזר על המערערים שש שנים לאחר ביצוע העבירות. צודקים המערערים בטענתם זו, כי חלוף הזמן מחייב התחשבות בענישה. אולם, התחשבות זו באה לידי ביטוי בעונש אשר הושת על המערערים, שאלמלא כן פרשה חמורה זו, של הצתה שיש בה מלבד פגיעה קשה ברכוש גם סיכון לחיי אדם, והכל בעבור בצע כסף ועשיית שימוש בטענת מרמה, מצדיקה עונש חמור במידה ניכרת מזה שהושת על המערערים. ... גם בהביאנו בחשבון כי מדובר באדם ללא עבר פלילי וכי חלף זמן ניכר מאז ביצוע העבירות, הרי בהתחשב בחומרת העבירות ובנסיבות הקשות שבהן בוצעו, אנו סבורים שהעונש שנגזר על המערער 1 אינו חמור כלל ועיקר.."

7. במשפטו של שותפו של הנאשם למעשה ההצתה נקבע, כי מתחם העונש ההולם למעשה העבירה שהוא ביצע נע בין 25 ל- 55 חודשי מאסר בפועל ובית המשפט דן אותו ל- 28 חודשי מאסר בפועל.

ערעור הנאשם שם על חומרת עונשו נדחה, והדברים הבאים, שנאמרו בפסק דינו של בית המשפט העליון, יפים בעיקרם גם לעניינו-

"המערער ביצע את מעשה ההצתה לאחר תכנון מקדים וקפדני אשר כלל הצטיידות בכמות ניכרת של חומר דליק והכנה של בקבוק תבערה. אין מדובר בהתנהגות ספונטנית אלא במעשים מחושבים היטב, שנעשו במסגרת קשירת קשר לביצוע ההצתה בין המערער לבין פחימה. במהלך ביצוע העבירה, המערער שפך בעצמו דלק במוקדים שונים בתוך הקיוסק באופן שמלמד על הנזק הפוטנציאלי הרב שעלול היה להיגרם ממעשיו, ועל חלקו הפעיל והמשמעותי בביצוע העבירה. כמו כן, הצתת הקיוסק נעשתה בשטח מסחר ציבורי בשעת לילה, ויצרה רמת סיכון גבוהה לפגיעה ברכוש ורמת סיכון בינונית לפגיעה בחיי אדם. לא זו אף זו, חומרתו של מעשה ההצתה בעניינו מקבלת משנה תוקף לנוכח מטרתו של המעשה - קבלת כספי פוליסת הביטוח של הקיוסק באמצעות מרמה והונאה של חברת הביטוח.... הצתת הקיוסק לא נעשתה כמעשה ספונטני אלא הייתה פרי של תוכנית עבריינית בעלת תכלית ברורה - השגת כספי הביטוח בדרך של מרמה, על-ידי הצתת הקיוסק. זאת ועוד, המערער הצטייד מראש בארבעה גלונים מלאים בדלק ואף הכין בקבוק תבערה להצתת הדליקה. מעשים אלו מצביעים באופן ברור על תכנון מקדים מצדו של המערער, ובדין זקף בית המשפט המחוזי נסיבה זו, המנויה בסעיף 40(א)(1) לחוק העונשין, לחובתו. גם חלקו היחסי הניכר של המערער בביצוע העבירה נלמד מתוך הכנת בקבוק התבערה וההצטיידות בגלונים מלאים בדלק. לעובדות אלה מתווספת גם התנהגותו של המערער במהלך ביצוע ההצתה, אז שפך בעצמו דלק

במוקדים שונים בתוך הקיוסק, והוסיף בכך עוד נדבך לחלקו היחסי המשמעותי ממילא בביצוע העבירות.. איננו מקבלים אף את הטענה כי מתחם הענישה שנקבע למערער אינו תואם פסיקות קודמות רלבנטיות. **בית המשפט המחוזי ציין מספר מקרים בעלי מאפיינים משותפים בהם נקבע מתחם דומה לזה שנקבע בעניינו של המערער. נסיבות המקרה הן חמורות, ואנו סבורים כי בעטיין - מתחם העונש שנקבע בעניין המערער הוא הולם. עיון בפסיקתו של בית משפט זה מלמד אף הוא כי בית המשפט המחוזי לא חרג ממדיניות הענישה המקובלת.** כך למשל, בע"פ 8699/08 יעקב נ' מדינת ישראל (21.7.2009) [פורסם בנבו], אשר דומה בנסיבותיו לעניינו, המערער שרף את החנות שבבעלותו לצורך הונאת ביטוח, גרם נזק לרכוש בלבד והורשע בעבירות של קשירת קשר לביצוע פשע, הצתה וקבלת דבר במרמה. בגין מעשים אלו נגזרו על המערער שם 30 חודשי מאסר, תוך שנקבע כי לולא חלוקה הזמן והתמשכות ההליכים בעניינו היה ראוי אף להחמיר בעונשו (שם, פסקה 6). מעבר לצורך יצוין ויוזכר, כי העונש הקבוע בצד עבירת ההצתה הוא חמש עשרה שנות מאסר. כל שכן, מתחם ענישה אשר הרף התחתון שלו הוא 25 חודשי מאסר, הוא סביר ומידתי בנסיבות העניין ואיננו רואים מקום להתערב בו... לבסוף, המערער מלין על כך שבית המשפט המחוזי לא עשה שימוש בסעיף 40 לחוק העונשין וחרג ממתחם הענישה לקולה בשל שיקולי שיקום. גם דין טענה זו להידחות. אכן, בית המשפט רשאי להעניק בכורה לשיקולי שיקום בבואו לקבוע את העונש המתאים, ואכן ניכר כי המערער התחרט על מעשיו. אך לצד כל זאת, עומדים חומרת המעשים והפגיעה הקשה בערכים המוגנים שבעבירת ההצתה, וביניהם שלום הציבור, בטחונו וקניינו. יש לחזור ולהבהיר, כי הגם שישנה חשיבות לשיקולי השיקום, הם אינם חזות הכול, ובצד ניצבים שיקולי הגמול וההרתעה (ראו, בהקשר זה, ע"פ 8820/14 שחר נ' מדינת ישראל (17.5.2015) [פורסם בנבו]; ע"פ 8404/11 אסיאטוב נ' מדינת ישראל (12.6.2012) [פורסם בנבו]; ע"פ 5576/10 פלוני נ' מדינת ישראל (14.4.2011) [פורסם בנבו]). לא נעלמה מעינינו התרשמותו החיובית של שירות המבחן מאישיותו ואופיו של המערער, אשר זכתה לחיזוק בעדויות האופי החיוביות שנמסרו בעניינו. עם זאת, לנוכח חומרת מעשיו ויתר שיקולי הענישה המפורטים לעיל, אין מקום להקל בעונשו. על כל האמור, אין בידינו לקבל את הערעור"- ע"פ 5376/15 נסים ביטון נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 11.02.2016)

8. מעשה הנאשם היה מתוכנן ומתואם עם שותפו לעבירה וקדמה לו קשירת קשר והכנה.

אמנם, חלקו של ניסים בביצוע העבירה היה בולט יותר. הוא זה שהצטייד בדלק, הכין את בקבוק התבערה, ושפך דלק בקיוסק. אולם, מעשיו אלה היו במסגרת קשירת הקשר המשותף עם הנאשם ולשם הוצאת מטרת הקשר אל הפועל, והנאשם נכח במקום בעת ההצתה והוא עצמו השתתף בהצתה בפועל. כך שחלקו היחסי של הנאשם בביצוע העבירה, חשוב ומשמעותי.

כתוצאה ממעשי הנאשם וניסים, הסחורה שהיתה בקיוסק נשרפה כליל ונגרם נזק משמעותי למבנה (ראה לוח צילומים).

הקיוסק שהוצת נמצא במרכז מסחרי. האש שהוצתה היתה בעוצמה גבוהה וגרמה לפיצוץ נפחי. ומטבע הדברים

בנסיבות כאלה, יכל להיגרם נזק לרכוש נוסף ולבני אדם.

מעשה הנאשם והאחר בוצעו מתוך מטרה לקבל כספי ביטוח במרמה. המדובר בסכום כסף משמעותי של מאות אלפי שקלים. מדברים שהנאשם עצמו אמר בשירות המבחן עולה כי הוא היה אמור לקבל חלק מכספי הביטוח.

9. אני קובע כי מתחם העונש ההולם למעשה העבירה שביצע הנאשם הוא 24 עד 48 חודשי מאסר בפועל.

10. העונש ששירות המבחן המליץ להטיל על הנאשם - צו מבחן ומאסר בעבודת שירות - אינו מתאים לחומרת מעשה הנאשם בנסיבותיו ולמידת אשמו של הנאשם.

כידוע, עמדת שירות המבחן בנוגע לעונש שיש להטיל על נאשם, היא בבחינת המלצה שאינה מחייבת את בית המשפט (ראה למשל, ע"פ 4295/15 ג'אבר אלצאנע נ' מדינת ישראל - פורסם בנבו, 2.5.16; רע"פ 4144/15 אבו אלטיף נ' מדינת ישראל - פורסם בנבו, 16.6.15).

נקודת מוצא זו מחייבת המציאות. בית המשפט הוא הגוזר את הדין. זו חובתו וזו אחריותו. ממילא, אין מקום שעמדתו של גוף אחר, חשוב ככל שיהיה, תחייב אותו לתוצאה עונשית מסוימת.

בהקשר זה יוזכר, ששיקולי שירות המבחן בהמלצותיו אינם חופפים לשיקולי בית המשפט בגזירת הדין. שירות המבחן מתמקד בעיקר בנאשם ובטובתו (לעתים טובת הנאשם עולה בקנה אחד עם טובת הציבור), ואילו בית המשפט מחויב לשקול אינטרסים רבים ורחבים יותר. בנוסף לכך, שירות המבחן רשאי להמליץ כל המלצה שנראית בעיניו, ללא הגבלה של ממש, ואילו שיקול דעת בית המשפט בענישה, מובנה בחוק ומושפע ממרכיבים ומעקרונות משפטיים שאינם נמצאים על סדר יומו של שירות המבחן.

11. מבלי להקל ראש בהליך הטיפולי שעבר הנאשם, הנוגע להתמכרותו להימורים, הרי שבנסיבות הענין אין בו כדי להצדיק חריגה ממתחם העונש ההולם.

12. בהתחשב בעקרון אחדות הענישה; בכך שמעשי הנאשם וניסים בוצעו במסגרת תכנית עבריינית משותפת שלהם, אשר הוצאה לפועל על ידי שניהם; ובכך שאין לאיש מהם נתונים המצדיקים שוני מהותי בעונשים; הרי שיש להטיל על שניהם עונש זהה או דומה מאוד.

13. כאמור, בית המשפט המחוזי הטיל על ניסים 28 חודשי מאסר בפועל ובית המשפט העליון אישר את העונש. משכך, עקרונית, עונש המאסר בפועל של הנאשם צריך להיות זהה או קרוב לעונש זה.

14. חלקו המעשי של ניסים בביצוע העבירה, בולט יותר מזה של הנאשם. הבדל זה מצדיק הקלה מסוימת בעונשו של הנאשם ביחס לעונש שהוטל על ניסים.

15. בגזירת עונשו של הנאשם אני מביא בחשבון בין היתר את גילו ונסיבותיו - כמפורט בתסקירי שירות המבחן; את הפגיעה של העונש בו ובמשפחתו; את הודאת הנאשם, הגם שהיא באה בשלב מתקדם של המשפט; את עברו הפלילי הקל; את העובדה שזהו מאסרו הראשון; את התהליך הטיפולי שהוא עבר; את הזמן שעבר מאז ביצוע העבירה ואת העובדה שהוא לא הסתבך בעבירות נוספות.

16. נוכח כל האמור אני גוזר על הנאשם את העונשים הבאים-

א. 24 חודשי מאסר בפועל, בניכוי ימי מעצרו.

ב. 6 חודשי מאסר על תנאי למשך 3 שנים מיום שחרורו מהמאסר, שלא יעבור עבירת אלימות או עבירת מרמה שהן פשע.

ג. קנס בסך 5000 ₪ או 15 ימי מאסר תחתיו.

זכות ערעור תוך 45 יום.

ניתן היום, כ"ה סיוון תשע"ז, 19 יוני 2017, בהעדר הצדדים.